TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Tận dụng tốt nhất cơ hội về thuế quan, tăng lượng hàng xuất khẩu vào ASEAN

13:00 08/10/2021

Việc gia nhập ASEAN đã tác động tích cực đến tăng trưởng mạnh mẽ về xuất nhập khẩu của Việt Nam. Với việc tham gia Khu vực Mậu dịch tự do ASEAN (AFTA), đàm phán ký kết Hiệp định Ưu đãi thuế quan của ASEAN (CPT), Việt Nam đã có nhiều ưu thế để tăng trưởng thương mại, kinh tế, đồng thời tạo động lực phát triển sản xuất, kinh doanh.

Thị trường xuất khẩu tiềm năng

ASEAN là một thị trường lớn với dân số gần 700 triệu dân, GDP bình quân đầu người đạt 4.305 USD, dự kiến con số này sẽ tăng gấp đôi vào năm 2030, đưa ASEAN thành cộng đồng kinh tế đứng thứ 7 trên thế giới, với tổng GDP là 2.766 tỷ USD.

Ngoài hợp tác nội khối, ASEAN cũng tăng cường liên kết, hợp tác với nhiều đối tác ngoại khối quan trọng như ASEAN+3, ASEAN+6 v.v. trong nhiều lĩnh vực về cơ sở hạ tầng, thương mại hàng hóa, thương mại dịch vụ, công nghệ 4.0, chuỗi giá trị và tăng cường kết nối toàn diện về thể chế, hạ tầng và con người.

Những năm gần đây, xuất khẩu của Việt Nam sang ASEAN có sự chuyển đổi mạnh mẽ từ các mặt hàng nông sản, thủy sản và khoáng sản sang các mặt hàng công nghiệp chế biến và công nghệ cao như sắt thép; điện tử, máy tính và linh kiện; máy móc thiết bị, dụng cụ phụ tùng; điện thoại và linh kiện. Dệt may cũng là nhóm hàng xuất khẩu tiềm năng của Việt Nam sang ASEAN.

Các thị trường xuất nhập khẩu chủ lực của Việt Nam và ASEAN là Thái Lan, Malaysia, Indonesia, Campuchia, Singapore. Hiện nay, Thái Lan là đối tác thương mại lớn nhất của Việt Nam trong khối ASEAN và Việt Nam là đối tác xuất khẩu lớn thứ 4 của Thái Lan. Hai nước đang xúc tiến ký kết chương trình hành động triển khai quan hệ đối tác chiến lược tăng cường Việt Nam – Thái Lan giai đoạn 2021 – 2025 với mục tiêu sớm đạt tổng kim ngạch 20 tỷ USD.

ASEAN là thị trường xuất khẩu gạo lớn của Việt Nam

ASEAN được đánh giá là thị trường rất tiềm năng của Việt Nam với vị trí địa lý gần kề, tổng GDP khoảng hơn 3.111 tỷ USD, tăng trưởng bình quân đạt 4,7%/năm. Đặc biệt, từ khi Hiệp định thương mại hàng hóa ASEAN (ATIGA) với cam kết cắt giảm thuế quan cao nhất và nhanh nhất. Đến nay, tỷ lệ xóa bỏ thuế quan của Việt Nam trong khuôn khổ hiệp định này đã lên đến hơn 98,6%. Đây được nhận định là cơ hội vô cùng lớn đến hàng hóa Việt Nam chiếm lĩnh thị trường nội khối khu vực cũng như gia tăng kim ngạch thương mại Việt Nam – ASEAN.

Sau 26 năm gia nhập ASEAN, kinh tế Việt Nam đã có những thay đổi vượt bậc về mọi mặt. Nếu như năm 1995, GDP bình quân đầu người của Việt Nam đạt 289 USD thì đến năm 2020 con số này đã là 3.520 USD, tăng hơn 12 lần so với năm 1995. Quy mô nền kinh tế tăng gần 17 lần từ 20,8 tỷ USD vào năm 1995 lên khoảng 343 tỷ USD vào năm 2020, đứng thứ tư trong khu vực ASEAN (chỉ sau Indonesia, Thái Lan và Philippines). Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của Việt Nam tăng từ 5,2 tỷ USD vào năm 1995 lên 283 tỷ USD vào năm 2020. Cùng với hội nhập kinh tế quốc tế và tham gia vào các tổ chức trong khu vực và trên thế giới, nguồn vốn nước ngoài đầu tư (FDI) vào Việt Nam tăng mạnh qua các năm, đạt 29 tỷ USD vào năm 2020.

Năm 2020, với việc Việt Nam là Chủ tịch ASEAN và đảm nhiệm vai trò thúc đẩy việc hình thành Cộng đồng Kinh tế ASEAN, ta đã cùng các nước thành viên phát huy đúng tinh thần "Gắn kết và Chủ động thích ứng" với hàng trăm cuộc họp được tổ chức thành công theo hình thức trực tuyến đồng thời đề xuất nhiều

sáng kiến nhằm tạo điều kiện củng cố chuỗi cung ứng khu vực, khắc phục hậu quả tiêu cực do đại dịch COVID-19 gây ra đối với nền kinh tế tiêu biểu như Kế hoạch phục hồi tổng thể ASEAN, Kế hoạch hành động Hà Nội nhằm tăng cường hợp tác kinh tế ASEAN và kết nối chuỗi cung ứng.

Việt Nam cũng đóng vai trò tích cực trong việc dung hòa các quan điểm trong đàm phán Hiệp định RCEP nhằm xử lý các vấn đề vướng mắc, từ đó thúc đẩy kết thúc đàm phán và ký kết thành công Hiệp định RCEP trong năm 2020. Thành tựu này đã một lần nữa khẳng định vị trí và vai trò của Việt Nam trong tiến trình hội nhập kinh tế đa phương, khu vực và thế giới.

Việc thực hiện các cam kết trong ASEAN đã và đang tạo nền tảng để Việt Nam tiếp tục mở rộng và tăng cường quan hệ với các đối tác ngoài ASEAN, nhất là các nước lớn, qua đó góp phần nâng cao vai trò và vị thế quốc tế của Việt Nam. Có thể nói, hội nhập ASEAN cho đến nay vẫn được coi là "điểm tựa" quan trọng cho quá trình hội nhập kinh tế quốc tế của Việt Nam.

Đẩy mạnh xuất khẩu nội khối

Những thành quả mà hội nhập kinh tế ASEAN mang lại cho Việt Nam là rất tích cực, tuy nhiên các thách thức mà ta gặp phải cũng không nhỏ. Do đó, để đạt được những thành tựu này một cách bền vững, công cuộc hội nhập kinh tế ASEAN trong thời gian tới cần có những định hướng, chính sách phù hợp.

Để tiếp tục đẩy mạnh xuất khẩu sang khu vực này trong thời gian tới, Việt Nam cần chú trọng các chính sách thương mại với các nước trong khu vực, tận dụng tối đa những lợi thế của các Hiệp định Thương mại tự do giữa ASEAN với các đối tác trên thế giới, đây là những khuôn khổ hợp tác rất lớn, có thể tác động rất mạnh mẽ đến thương mại toàn cầu.

Các doanh nghiệp Việt Nam cần cập nhật và nắm chắc các quy định về tiêu chuẩn, chất lượng, đầu tư nâng cấp dây chuyền sản xuất và bảo quản, chú trọng tới bao bì, mẫu mã, quy cách đóng gói.

Theo Vụ Thị trường châu Á - châu Phi (Bộ Công Thương), để tận dụng tốt nhất cơ hội về thuế quan, tăng lượng hàng xuất khẩu vào nội khối thì hàng hóa Việt Nam phải đảm bảo các quy tắc xuất xứ và thủ tục chứng nhận xuất xứ. Cụ thể, một hàng hóa được coi là có xuất xứ ASEAN nếu hàng hóa có xuất xứ thuần túy hoặc được sản xuất toàn bộ trong khu vực ASEAN; hoặc đáp ứng được các yêu cầu cụ thể về quy tắc xuất xứ trong hiệp định tại phụ lục 3 - Quy tắc xuất xứ cụ thể mặt hàng.

Trong quá trình xuất khẩu, cần chủ động tìm hiểu và tự giải quyết những vấn đề phát sinh; kịp thời thông báo tới cơ quan chức năng và các thương vụ Việt Nam tại thị trường để được hỗ trợ, tư vấn. Liên tục cập nhật các xu hướng tiêu dùng, tích cực tham gia các hoạt động xúc tiến thương mại, chủ động tìm kiếm hợp tác với các nhà phân phối uy tín bản địa để có thể đưa hàng Việt Nam thâm nhập dễ dàng hơn.

Bên cạnh đó, tiếp tục cải thiện trình độ công nghệ nhằm gia tăng khả năng cạnh tranh của hàng hoá và chuyển dịch cơ cấu sản phẩm, tăng cường thương mại dịch vụ và đầu tư, tăng lợi thế cạnh tranh của Việt Nam...

Hà Trần